

baumit.com

Baumit Sp. z o.o.
ul. Sukiennice 6
50-107 Wrocław
tel.: (71) 358 25 00
www.baumit.com

Renowacja szczecińskich szkół produktami Baumit

Stargard Szczeciński, któremu poświęcone jest bieżące wydanie "Renowacji i Zabytków", zawdzięcza swoją nazwę oddalonemu niecałe 40 km Szczecinowi. To tam obecnie dobiegają końca prace renowacyjne na dwóch ciekawych obiektach, na które materiały dostarcza firma Baumit. Przeprowadzana jest renowacja elewacji Wydziału Mechanicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (ZUT), który powstał 1 stycznia 2009 r. z połączenia Akademii Rolniczej w Szczecinie i Politechniki Szczecińskiej, oraz Państwowej Szkoły Muzycznej im. Tadeusza Szeligowskiego. Prace na obu obiektach wykonuje doświadczona firma KBI Słojkowscy S.C. ze Stargardu Szczecińskiego.

Firma od lat zajmuje się konserwacją zabytków, ma w swoim dorobku wiele prestiżowych prac, m.in. budynki Urzędu Miasta Szczecin, gdzie prace są także kontynuowane. Doświadczenie oraz stały zespół pracowników gwarantuje poprawność i wysoką jakość wykonanych prac. Dobra znajomość materiałów budowlanych oraz sposób ich zachowania pozwala na stosowanie własnych mieszanek na bazie gotowych produktów. Wysokie wymagania, stawiane przez zamawiających, przy dobrej znajomości materiałów oraz zapleczu badawczym, umożliwiają stosowanie własnych receptur. Wykorzystanie gotowych produktów: cementu z trassem (Baumit TrassZement) i wapna z dodatkiem trasy (Baumit TrassitPlus) przy różnych proporcjach i kruszywie o różnym uziarnieniu, pozwala spełnić stawiane wysokie wymagania. Firma Baumit, choć znana jest z gotowych mieszanek, posiada w swojej ofercie dla takich doświadczonych firm półprodukty do uzyskania indywidualnych mieszanek. Poprawna konserwacja obiektów zabytkowych wymaga często stosowania historycznych spoiw i zapraw, których obecnie się już nie produkuje. Ze względu na czasochłonność badań i prób, opłacalne jest to tylko w niewielkim zakresie. Przy większych ilościach, potrzebnych na większe powierzchnie, dla zapewnienia powtarzalności i stabilności materiałów, każda z szanujących się firm jest w stanie uruchomić indywidualną produkcję. Jednak, jak można się domyśleć, przestawienie maszyn oraz konieczność wykonania prób laboratoryjnych i poligonowych wymaga czasu i musi być kosztowniejsze niż standardowa produkcja. Jest to jedna z przyczyn krótkiej trwałości elewacji, zwłaszcza zabytkowych, wykonywanych w szybkim tempie, najtańszymi standardowymi materiałami.

Większość obecnie produkowanych materiałów budowlanych badana i dobierana jest pod współcześnie stosowane materiały do wznoszenia murów. Dlatego w przypadku obiektów zabytkowych często zdarza się, że już na etapie projektowania błędnie dobrane są wyprawy, które są zbyt mocne i szczelne na większość starych, osłabionych upływem czasu i działaniem wilgoci murów. Silna presja na redukcję kosztów prowadzi do zakupu najtańszych materiałów, które spełniają normy i wymagania dla obecnych materiałów murowych, natomiast na starych substancjach stanowią wręcz zagrożenie. Najlepszym przykładem są spoiwa gipsowe, używane powszechnie do tynków i montażu wszelkich instalacji i elementów. W nowym budownictwie jest to świetnie sprawdzający się materiał. Gips w stanie zawilgocenia, które występuje na większości murów obiektów zabytkowych, pęcznieje i traci swoją i tak stosunkowo niewielką wytrzymałość. Dlatego to spoiwo nie powinno być stosowane podczas renowacji obiektów historycznych. Użyty gips jest jedną z głównych przyczyn późniejszych spękań i odspojień kolejnych warstw, często specjalistycznych tynków i szpachli. Należy pamiętać, że każdy źle wykonany remont prowadzi do bezpowrotnej utraty części substancji zabytkowej. Podczas prowadzenia prac często odsłaniane są fragmenty podkładów lub zbrojeń, które nie były ujęte w zakresie prac. To znacznie zwiększa ogólne koszty remontów, które i tak najczęściej zakładane są jako najniższe. Dobre rozeznanie obiektu, przed przystąpieniem do przetargu, pozwala uniknąć wielu niespodzianek. Jednak rzetelna wycena często przegrywa ceną z ofertami robionymi na podstawie zdjęć lub w myśl praktykowanej zasady „jakoś to będzie”. Wynikiem tego są obiekty nieremontowane od wielu lat, które, zachowując oryginalny wygląd, wyglą-

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie przed rozpoczęciem prac. Uszkodzenia prefabrykowanej opaski betonowej.

Naprawione opaski okienne.

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie od frontu w trakcie prowadzenia prac.

Widok od frontu po wykonanych pracach.

dają często lepiej niż te poddane „ekonomicznej” wersji renowacji. Budynki remontowane po niskich kosztach, niekiedy jeszcze docieplone styropianem od zewnątrz, tracą charakter historyczny i wyglądają ładnie jedynie kilka pierwszych lat. Potem ich starzenie, z powodu źle dobranych materiałów, zachodzi znacznie szybciej niż przez ostatnich kilkadziesiąt lat.

Podczas prac dużym wyzwaniem była konserwacja elementów, obramień okiennych i partii cokołowej, wykonanych ze sztucznego kamienia. Wbrew pozorom, często łatwiej jest uzupełnić naturalny kamień, niż sztuczny, rozsadzany od środka przez procesy korozji, zachodzące na stalowych elementach zbrojenia. Nie ma do tego gotowych materiałów, wszystkie mieszanki do uzupełnień były wykonywane indywidualnie, z zachowaniem grubego uziarnienia. Taki wygląd uzyskiwano pierwotnie przez stosowanie do zapraw pozyskanych kruszyw bez ich przesiewania; widoczne są znaczne różnice w wielkości ziaren, często wręcz kamieni, o średnicy kilkunastu mm. Obecnie maszynowa produkcja zapraw wymusza stosowanie sit, które wykluczają tak duże uziarnienia.

Na obu obiektach do wykonania tynków w obszarach zawilgoconych stosowano gotowe mieszanki renowacyjne WTA: Baumit SV 61 (obrzutka renowacyjna), Baumit SP 64 G (tynk renowacyjny podkładowy), Baumit SP 64 P (tynk renowacyjny nawierzchniowy). W miejscach, gdzie, ze względu na małą grubość tynku, nie

Okladzina cokołu przed pracami.

Cokół po uzupełnieniu – odtworzeniu brakujących elementów.

Państwowa Szkoła Muzyczna im Tadeusza Szeligowskiego.
Widok od frontu.

Państwowa Szkoła Muzyczna im Tadeusza Szeligowskiego.
Widok od ogrodu.

Wejście główne przed konserwacją, z datą budowy 1893 r.

można było zastosować układu warstwowego, stosowano tynk renowacyjny jednowarstwowy Baumit Sanova EinlagenTrassputz. Powierzchnie tynków powyżej strefy zawilgożenia uzupełniano przy pomocy tynków wapiennych Baumit RK 39 (tynk czysto wapienny gruboziarnisty zewnętrzny), RK 70 N (szpachla czysto wapienna, drobnoziarnista elewacyjna). Dekoracyjne elementy detalu architektonicznego uzupełniano lub wykonywano na nowo przy pomocy zapraw sztukatorskich: Baumit SM 86 (materiał sztukatorski jednowarstwowy do reprofilacji szablonem), Baumit FG 88 (materiał sztukatorski gruboziarnisty do wykonywania rdzeni elementów wykonywanych szablonem), Baumit FF 89 (materiał sztukatorski drobnoziarnisty do wykonywania gładzi elementów wykonywanych szablonem), Baumit SG 87 (materiał sztukatorski do wykonywania odlewów w formach). Gotowe materiały zapewniają powtarzalność i szybkość wykonywanych prac, większość, dzięki zastosowanym na etapie produkcji dodatkom, nadaje się do obróbki maszynowej.

Przed rozpoczęciem prac ważne jest sprawdzenie stanu wszystkich tynków. Zniszczone, zawilgocone i głuche (niezwiązane z podłożem) wymagają skucia i oczyszczenia powierzchni do samej cegły. Pozostałe, zdrowe, trzymające się podłoża, wymagają oczyszczenia z wtórnych warstw malarskich lub narzutu cementowego (baranka), zmycia i wzmocnienia. W miejscach, w których, ze względu na wilgoć, doszło do porażenia biologicznego i wymagały dezynfekcji, użyto preparatu Baumit SanierLösung. Na obu obiektach pozostawione tynki wzmocniono, używając głęboko penetrującego, krzemowego wzmacniacza Baumit PutzFestiger i Baumit TiefenGrund.

Podczas prac tynkarskich na elewacji stosowano różne materiały, by przywrócić im dobry stan. Tynki w partiach zawilgoconych, oraz tynki wapienne wymagały uzupełnienia powierzchni oraz ujednolicenia faktury i wyrównania chłonności przed malowaniem. W tym celu stosowane były elewacyjne wewnętrznie zbrojone szpachle fasadowe o różnej grubości ziarna. Materiały o różnej grubości ziarna na jednej powierzchni powodują różną załamanie światła, co wpływa na estetykę i odbiór całego obiektu. Celowe zróżnicowanie faktur, wyraźnie grubsze ziarno w tynku i drobniejsze w detalu architektonicznym, zwiększa kontrast w odbiorze i czytelność elewacji. W dzień, jak i w nocy, przy coraz częstszej iluminacji świetlnej, główną rolę odgrywa krawędź i faktura. Przykładem są zachowane bez remontu XIX-wieczne kamienice, zarówno w Szczecinie, jak i w całej

Elewacja od strony ogrodu, podczas wykańczania.

Polsce, gdzie, choć koloru już dawno nie widać, wyraźnie odznaczają się gładsze elementy detalu na tle wyraźnie grubszych tynków, wykonywanych na budowie z otrzymanego kruszywa bez przesiewania. Przesiewano jedynie niewielkie ilości do wykończenia gładkiego detalu architektonicznego. Po wojnie, do lat 80. (w niektórych regionach do dziś), królowały cementowe szczelne baranki o różnej grubości, którymi pokrywano wszystko, włącznie z detalem i kamieniarką do wykończenia pod malowanie. Ostatnie lata to niehistoryczne, sztuczne gładzie na całych elewacjach, bez wyraźnie czytelnych elementów detalu, które widoczne są jedynie przy różnicy kolorów. Budynek ZUT-u został pomalowany farbą silikonową Baumit SilikonColor, Szkoła Muzyczna – farbą silikatową Baumit SilikatColor. Fasadowe farby firmy Baumit stanowią doskonałe zabezpieczenie elewacji przed oddziaływaniem czynników atmosferycznych na długie lata.

*Opracowanie: Maciej Iwaniec
Manager ds. Renowacji*

Fotografie: M. Iwaniec, Firma KBI

